

בע"ח (נצרת) 18918-07-13 - לטיף אבו לטיף ואח' נ' מדינת ישראל

בע"ח (נצרת) 18918-07-13 - לטיף אבו לטיף ואח' נ' מדינת ישראל מחוזי נצרת

בע"ח (נצרת) 18918-07-13

1. לטיף אבו לטיף (עציר)

2. סלימאן אבו לטיף (עציר)

3. עלא אבו לטיף

4. עאמר דבאח (עציר)

5. מאג'ד סלאמה (עציר)

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת

[11.11.2013]

כב' הנשיא יצחק כהן

החלטה

1. ביום 9.7.2013 הגישו באי כוחם של המבקשים בקשה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן, בהתאמה - "הבקשה" ו-"חוק סדר הדין הפלילי"), בגדרה ביקשו לקבל לעיונם, בין היתר, גיליונות רישום פלילי של שני עדי התביעה, בטענה כי החומר רלבנטי להגנתם של המבקשים.
2. אזכיר, כי למבקשים 1, 2 ו-4 כאן מיוחסת בכתב האישום אשר הוגש נגדם, בין היתר, עבירה של ניסיון לרצח לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, כמפורט בכתב האישום.
3. המשיבה התנגדה לבקשה וטענה כי היה על באי כוח המבקשים להגיש בקשה על פי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981 (להלן - "חוק המרשם הפלילי") בפני המותב הדין בתיק, וכן כי גיליונות המרשם הפלילי אינם חומר חקירה ומטעם זה אין הם באים במסגרת בקשה בהתאם לסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי.
4. בהחלטתי מיום 20.10.2013 דחיתי את טענתה האמורה של המשיבה, בין היתר לאור ההלכה הברורה שנקבעה בעניין זה בבש"פ 5881/06 בניזרי נ' מדינת ישראל (7.2.2007) (להלן - "בש"פ בניזרי"), והוריתי על הגשת גיליונות המרשמים הפליליים לעיוני, על מנת לקבוע את הרלבנטיות והפוטנציאל שיש בהם להגנתם של המבקשים.
5. ביום 4.11.2013 הגישה המשיבה "הודעה משלימה לבקשה לקבלת חומר חקירה" בגדרה היא ציינה, לעניינינו, כי היא מוותרת על עדותו של העד המכונה "שמעון" כעד מטעמה. גיליון המרשם הפלילי של עד התביעה באסל גזאווי (להלן - "העד גזאווי"), הוגש לבית המשפט ביום 5.11.2013.
6. כפי העולה מהמסמכים בתיק, העד גזאווי יכול ויהא עד תביעה משמעותי במיוחד לנאשמים.
7. כעת עומדת בפניי השאלה אם יש ברישומים הפליליים רלוונטיות להערכת מהימנותו של העד גזאווי ולהגנתם של הנאשמים.
8. בהתאם להוראתו של סעיף 3 לחוק המרשם הפלילי:
"המרשם יהיה חסוי ולא יימסר מידע ממנו אלא לפי חוק זה".
9. מוסיף סעיף 5(א) לחוק המרשם הפלילי וקובע:
"המשטרה תמסור מידע מן המרשם לרשויות ולבעלי תפקידים המפורטים בתוספת הראשונה".
10. בתוספת הראשונה מנויים 30 גופים ובהם גם בית המשפט, לגבי נקבעו שני תנאים חלופיים לצורך קבלת המידע:
"(1) הגילוי הוא מהותי לנושא הדין;
(2) הגילוי נדרש לבירור מהימנותו של עד ובעל דין ביקש את הגילוי."
[ההדגשות שלי - י.כ.]
11. לעניין התיקים הפתוחים, הנמצאים בשלבים שונים של בירור ההליך הפלילי נקבע, בסעיף 11 לחוק המרשם הפלילי, כך:

- "המשטרה או גוף שרשאי למסור מידע לפי חוק זה רשאים למסור למי שזכאי לקבל מידע לפי חוק זה גם פרטים בדבר משפטים וחקירות פליליים התלויים ועומדים בעניינים שההרשעות בהם הן פרט רישום לפי סעיף 2".
12. כפי שפירטתי בהחלטתי מיום 20.10.2013, כאשר נדרש בית המשפט להכריע בשאלת חשיפתו של חומר שנוי במחלוקת כגון הרישום הפלילי של עדים, עליו למצוא את האיזון הראוי בין הפגיעה בזכויות יסוד של העדים - ובעיקר הזכויות החוקתיות לפרטיות ולכבוד - לבין זכותם של הנאשמים למשפט הוגן. הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר מדובר בתיקי מב"ד.
13. השיקול העיקרי אשר ינחה את בית המשפט ביישום נוסחת האיזון הינו חשיבות החומר להגנת הנאשמים וזיקתו לאישום, תוך בחינה קונקרטית של החומר המונח בפניו.
14. כך נקבע בעניין זה בבג"צ 620/02 התובע הצבאי הראשי נ' בית הדין הצבאי לערעורים (29.5.2003): "ניתן להגדיר את הנוסחה ביחס לחובה למסור "חומר חקירה" כך: בהתנגשות חזיתית, כאשר על כפות המאזניים מונחים זה מול זה זכותו של הנאשם למשפט הוגן אל מול ההגנה על פרטיותם של העדים, משקלה של זכות הנאשם למשפט הוגן יכריע את הכף, ודינם של השיקולים הנוגדים לסגת. אולם, כאשר זכותו של הנאשם להתגונן אינה נפגעת, או כשהאפשרות שהיא תיפגע היא רחוקה ובלתי משמעותית, יש לתת משקל הולם לזכויותיהם של עדים וקורבנות העבירה ולאיינרס הציבורי בקיום הליכי משפט, באכיפת החוק ובחשיפת עבירות.
- אכן, הפגיעה בפרטיותם של העדים היא לעתים בלתי נמנעת במהלך המשפט, אך היא צריכה להיות מידתית ויש להקפיד על כך שלא תעלה על הנדרש לשם מתן הזדמנות הוגנת לנאשם להתגונן. מעבר לכך, יש להגן על העדים ועל המתלוננים כדי שלא ייפגעו זכויות היסוד שלהם לפרטיות ולכבוד."
- (כן ראו: בש"פ 3099/08 אברהמי נ' מדינת ישראל, (23.9.2009))
15. עולה אפוא, כי אין לשלול מנאשמים זכות עיון בגיליון הרישום הפלילי של עד, במידה ומידע זה רלוונטי להגנתם כפי נוסחת האיזון המובאת לעיל. עם זאת, גם כאשר נוסחת האיזון מטה את הכף לטובת זכות העיון של הנאשמים, אין לראות ברישום הפלילי כמקשה אחת, כפי שיובהר להלן.
16. בבש"פ בניזרי הנ"ל התמקד הדיון בבקשת הסנגור לקבל גליונות הרשעות קודמות של עדים. בית המשפט העליון התייחס, בהערת אגב, לכך שהדיון בחשיפת הרישום הפלילי נוגע להרשעות קודמות ולא לתיקים תלויים ועומדים או לתיקים סגורים:

"לענייננו, גיליון המרשם הפלילי שבמחלוקת, ואשר בו נתמקד, יכלול את המידע על הרשעות בהבדל ממידע על תיקים תלויים ועומדים ותיקים סגורים (לרבות תיקים שבהם עוכבו ההליכים). הוצאת שתי הקטגוריות הללו, ממסגרת הדיון הנוכחי, נשענת על הבקשה המקורית ועל הוראות סעיף 2 לחוק המרשם. הבקשה בבית משפט קמא היתה לקבל את גיליון הרישום הפלילי. היקף הרישום הוגדר בסעיף 2 הנ"ל ואינו כולל תיקים הממתינים לבירור דינם או תיקים סגורים. אלה האחרונים הוצאו במפורש ממסגרתו של סעיף זה, וההתייחסות אליהם מצויה בסעיף 11 לחוק המרשם."

17. ההבחנה בין גיליון הרשעות של עד לבין תיקים תלויים ועומדים בעניינו הינה ברורה ומתבקשת לאור מהותם, שכן כל עוד מדובר בתיקים תלויים ועומדים, אשר טרם הוכרעו, חזקת החפות עומדת איתנה.

18. עמדתנו על ההבחנה בין סוגי הרישום הפלילי והרציונאליים שבבסיסה בבע"ח 29764-10-10 מדינת ישראל נ' סלהאב ואח', (26.10.2010), בזו הלשון:

"לקיומם של תיקי מב"ד או תיקים סגורים שאינם נוגעים ישירות לפרשה נשוא כתב האישום, לא יכולה להיות ככלל, תועלת ממשית בבירור מהימנותו של העד, אלא במקרים בהם ניתן לראות קשר ישיר בין תיקי החקירה, שלא הבשילו לכתב אישום והסתיימו בהרשעה, לבין נושא עדותו, או כאשר יש בהם להצביע במידת סבירות רבה, על מידת מהימנותו של העד בכלל."

19. לאחרונה, כאשר נדרש בית המשפט העליון בבש"פ 5535/13 מדינת ישראל נ' שימשילשווילי (15.8.2013) לסוגיית זכותו של נאשם לקבל את הרישום הפלילי המלא של עד או מתלונן, כולל תיקי מב"ד ותיקים שנסגרו נקבע, מפי כבוד השופט עמית, כי המונח "מרשם" כולל הן את המרשם הפלילי והן את המרשם הפנימי, קרי תיקי מב"ד ותיקים סגורים וכן כי:

"רשאי בית המשפט הן לעיין בחומר, והן להורות על חשיפתו בפני הנאשם, גם כאשר מדובר במב"דים ובתיקים סגורים, ואחזור ואציין כי בסעיף 3 לחוק המרשם נאמר 'המרשם' ולא 'המרשם הפלילי'."

[...]

גם בענין אל הוזייל נקבע כחריג, כי מקום בו לתיק שלא הסתיים באישום עשויה להיות משמעות ממשית למהימנות העד או בשל צורך אחר, ראוי להביא המידע לידיעת ההגנה (עניין אל הוזייל, שם). הנה כי כן, הרשות והסמכות נתונה. עם זאת, בבוא בית המשפט לעשות שימוש בסמכות זו ולהורות על חשיפת מב"דים או תיקים סגורים בפני נאשם, המבחנים נוקשים יותר מאשר לגבי גילוי פרטים הנכללים במרשם הפלילי."

[ההדגשה שלי - י.כ.]

20. בשולי ההחלטה בעניין שימשילשווילי הדגיש בית המשפט העליון, כי לאחר שבית המשפט בחן את כלל השיקולים הרלוונטיים ואף נוכח כי מתקיימים התנאים בהם ניתן להתיר עיון, העיון ברישום הפלילי אינו אוטומטי, אלא: "שומא על בית המשפט לבחון אם ניתן להסתפק בפרפראזה בלבד לגבי התיקים שגילויים מתבקש, או שיש להורות על עיון בתיק החקירה עצמו."

מן הכלל אל הפרט:

21. גיליון הרישום הפלילי של העד גזאווי לא נכלל מלכתחילה בחומר החקירה, ובדין לא נכלל. כפי שקבע כבוד השופט בך בבג"צ 233/85 אל הוזייל ואח' נ' משטרת ישראל ואח', פ"ד לט(4) 124, וכן כבוד השופטת ברלינר בבש"פ בניזרי, אף על פי שמדובר בחומר חקירה, זהו חומר חקירה מיוחד ויש צורך בצו של בית המשפט, אשר יורה לתביעה להעמידו לעיון הסגורים.
22. ליישום נוסחת האיזון בעניינינו, עייתי בגיליון הרישום הפלילי של העד גזאווי, בטענות הצדדים ובפסיקה הרלבנטית לנושא ואלה הביאוני לכלל מסקנה, כי דין בקשתם של באי כוח המבקשים להתקבל, בכפוף למפורט להלן.
23. מבין כלל ההרשעות ברישום הפלילי שהוצג לעיוני, מצאתי כי בשתיים מהן יכול ויהא כדי לסייע להגנה בטענותיה ולפיכך, מדובר בחומר חקירה רלוונטי: פל"א 2473941/1996 מיוני 1996 שעניינו קבלת דבר בתחבולה - סעיף 416 לחוק העונשין; פל"א 2484269/2000 מאוגוסט 2000 שעניינו הדחה בחקירה - סעיף 245(א) לחוק העונשין. אני שב ומדגיש, כי אישומים אלו הסתיימו בהרשעות ויכול ויש בהם לסייע להגנה בהעלאת טענות לגבי מהימנות העד. על כן, אני מורה על העמדת רישומים אלו, בדרך של פרפראזה, לעיונם של באי כוח המבקשים.
24. בנוסף, סבור אני כי ראוי לידע את ההגנה בכך שלגבי העד גזאווי קיים, לפי המרשם הפלילי, תיק מב"ד מס' פל"א 994413/2010 מפברואר 2010 שעניינו, בין היתר, עבירת קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - סעיף 415 סיפא לחוק העונשין; זיוף בכוונה לקבל דבר - סעיף 418 לחוק העונשין; הונאה בנסיבות מחמירות - סעיף 17 בחוק כרטיסי חיוב, תשמ"ו-1986. (ודוק, תיק מב"ד ולא אחרת).
25. מאחר ומדובר בתיק מב"ד, הנני סבור כי בנסיבות כאן לא מתקיימים התנאים להעברת התיק לעיון באי כוח המבקשים.
26. עם זאת, ככל שההגנה תבקש זאת, תפעל המשיבה לקבל מהמשטרה את כל המידע לגבי תיק זה, כמשמעו בסעיף 11 לחוק המרשם הפלילי. לאחר עיון באותו מידע, תבחן המשיבה אילו פרטים ראוי לדעתה לגלות לבאי כוח המבקשים, אם בכלל, על דרך הפרפראזה, וזאת בהתאם למבחנים שנקבעו בפסיקה ובפרט, קיומו של קשר אפשרי בין המידע הקיים בתיק זה לבין טענות אפשריות של ההגנה לגבי מהימנותו של העד גזאווי.
27. המשיבה תודיע את החלטתה בעניין זה לבאי כוח המבקשים, וזאת תוך 14 יום ממתן החלטה זו. ככל שתתעורר בעניין זה מחלוקת, הצדדים רשאים להביאה לדיון בפני בית המשפט בהתאם לאמור בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי.
28. כדי להסיר כל ספק רואה אני להדגיש, כי אני מאפשר לבאי כוח המבקשים עיון בגיליון הרישום הפלילי המלא של העד גזאווי.
- ניתנה היום, ח' כסלו תשע"ד, 11 נובמבר 2013, בהעדר הצדדים.